

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 514/2014 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**от 16 април 2014 година****за определяне на общи разпоредби за фонд „Убежище, миграция и интеграция“ и за инструмента за финансово подпомагане на полицейското сътрудничество, предотвратяването и борбата с престъпността и управлението на кризи**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 78, параграф 2, член 79, параграфи 2 и 4, член 82, параграф 1, член 84 и член 87, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта за законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Политиката на Съюза в областта на вътрешните работи има за цел да се създаде пространство на свобода, сигурност и правосъдие — пространство без вътрешни граници, в което хората могат да влизат, да се придвижват, да живеят и да работят свободно, уверени, че правата им се спазват в пълна степен, а сигурността им е гарантирана, като не се забравят общите предизвикателства, каквито са разработването на цялостна имиграционна политика на Съюза с цел повишаване на конкурентоспособността и засилване на социалното сближаване в Съюза, създаването на обща европейска система за убежище, предотвратяването на заплахи, свързани с тежката и организираната престъпност, както и борбата с незаконната имиграция, трафика на хора, киберпрестъпността и тероризма.
- (2) Необходимо е да се възприеме интегриран подход към въпросите, породени от миграционния натиск и молбите за убежище, както и към управлението на външните граници на Съюза, като се гарантира пълно спазване на международното право и правото в областта на правата на човека, включително при действия, осъществявани в трети държави, като се проявява солидарност между всички държави членки и се осъзнава необходимостта от спазване на националните отговорности в процеса за ясно определяне на задачите.
- (3) Финансирането от Съюза с цел да се подпомогне развитието на пространството на свобода, сигурност и правосъдие следва да донесе добавена стойност за Съюза и да даде явен знак за солидарността и споделянето на отговорностите, които са крайно необходими, за да се отговори на общите предизвикателства.
- (4) Наличието на обща рамка следва да осигури необходимата съгласуваност, опростяване и еднакво прилагане на финансирането във всички обхванати области на политиката.
- (5) Изразходването на финансови средства в тази област следва да бъде координирано с цел да се осигури взаимно допълване, ефикасност и видимост, както и да се постигнат полезни бюджетни взаимодействия.

⁽¹⁾ ОВ С 229, 4.10.2012 г., стр. 108.

⁽²⁾ ОВ С 277, 13.9.2012 г., стр. 23.

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент от 13 март 2014 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 14 април 2014 г.

- (6) В общата рамка следва да бъдат установени принципите, уреждащи помощта, и да бъдат определени отговорностите на държавите членки и на Комисията за гарантиране на прилагането на тези принципи, включително предотвратяването и разкриването на нередностите и измамите.
- (7) Това финансиране от Съюза би било по-ефикасно и целенасочено, ако съфинансирането на допустимите действия се основава на стратегическо многогодишно програмиране, изготвено от всяка държава членка в диалог с Комисията.
- (8) Мерките по отношение на трети държави или свързани с тях, които се подпомагат по линия на специалните регламенти, определени в настоящия регламент („специалните регламенти“), следва да се предприемат при полезно взаимодействие и съгласуваност с други действия извън Съюза, подкрепяни чрез географските и тематичните инструменти на Съюза за външно подпомагане. По-специално, при осъществяването на такива действия следва да се търси пълна съгласуваност с принципите и общите цели на външната дейност и външната политика на Съюза по отношение на съответната държава или регион. Тези мерки не следва да са предназначени да подпомагат действия, които са пряко насочени към развитието, и следва да допълват при целесъобразност финансовото подпомагане, предоставяно чрез инструментите за външна помощ. Принципът за съгласуваност на политиките за развитие, изложен в параграф 35 от Европейския консенсус за развитието, следва да бъде спазван. Важно е също да се гарантира, че предоставянето на спешната помощ е в съответствие с хуманитарната политика на Съюза и при целесъобразност я допълва, като се съблюдават хуманитарните принципи, посочени в Европейския консенсус относно хуманитарната помощ.
- (9) Както е посочено в член 18, параграф 4 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), външната дейност следва да бъде последователна и съгласувана.
- (10) Преди съставянето на многогодишните програми като средство за постигане на целите на финансирането от Съюза държавите членки и Комисията следва да започнат диалог по въпросите на политиката, по време на който да бъде изготвена съгласувана стратегия за всяка държава членка. След приключването на този диалог всяка държава членка следва да представи на Комисията национална програма, в която посочва начините, по които смята да постигне целите на съответния специален регламент за периода 2014—2020 г. Комисията следва да прецени дали националната програма съответства на тези цели и на резултатите от диалога по въпросите на политиката. Освен това Комисията следва да провери дали начинът, по който финансирането от Съюза е разпределено между различните цели, отговаря на минималния процент, определен за всяка цел в съответния специален регламент. Следва да е възможно държавите членки да се отклонят от тези минимални проценти, като в такъв случай те следва да посочат причините за това отклонение в националната си програма. Ако изтъкнатите от съответната държава членка причини не се приемат за уместни, Комисията може да не одобри националната програма. Комисията следва редовно да информира Европейския парламент за резултатите от провежданите диалози по въпросите на политиката, за цялостния процес на програмиране, включително изготвянето на националните програми, като бъдат обхванати и съответствието с минималния процент, определен за всяка цел в съответните специални регламенти, определени с настоящия регламент, както и за изпълнението на националните програми.
- (11) Стратегията следва да бъде предмет на междинен преглед, за да се осигури подходящо финансиране за периода 2018—2020 г.
- (12) Като се съобразяват с принципа на пропорционалност и необходимостта да бъде сведена до минимум административната тежест, държавите членки следва да изградят партньорство със заинтересованите органи и структури с оглед на разработването и изпълнението на националните си програми през целия многогодишен период. Държавите членки следва да гарантират, че няма конфликти на интереси между партньорите на различните етапи от цикъла на програмиране. Всяка държава членка следва да създаде комитет, който да наблюдава националната програма и да ѝ оказва съдействие при прегледа на изпълнението и на осъществения напредък към постигане на целите на програмата. Всяка държава членка следва да отговаря за установяването на практическите механизми за създаването на комитета за наблюдение.
- (13) Допустимостта на разходите по националните програми следва да се определя от националното право при спазване на общите принципи, определени в настоящия регламент. Началото и краят на срока за допустимост на разходите следва да се определят по начин, който да създаде условия за прилагане на еднакви и справедливи правила към националните програми.
- (14) Техническата помощ следва да даде възможност на държавите членки да подпомагат изпълнението на националните програми и да оказват съдействие на бенефициерите за спазване на техните задължения и на правото на Съюза. При целесъобразност техническата помощ може да покрива разходи, извършени от компетентните органи в трети държави.

- (15) За да се осигури адекватна рамка за бързо предоставяне на спешна помощ, настоящият регламент следва да дава възможност за подпомагане на действия, разходите по които са възникнали преди подаването на заявление за такава помощ, но не преди 1 януари 2014 г., в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, който предвижда подобна гъвкавост в надлежно обосновани изключителни случаи. Подпомагането може да представлява 100 % от допустимите разходи в надлежно обосновани случаи, при които е от първостепенно значение действието да бъде изпълнено, особено когато бенефициер е международна или неправителствена организация. Действията, подпомагани чрез спешна помощ, следва да бъдат пряко обусловени от извънредната ситуация и не следва да заменят дългосрочни инвестиции от страна на държавите членки.
- (16) Решенията, взети във връзка с участието с бюджетни средства на Съюза, следва да бъдат надлежно документирани с цел поддържане на надеждна одитна пътека.
- (17) През целия цикъл на разходите финансовите интереси на Съюза следва да бъдат защитавани с пропорционални мерки, включително посредством предотвратяването, разкриването и разследването на нередности, възстановяването на загубени, погрешно изплатени или неправомерно използвани средства, а когато е необходимо — и чрез административни и финансови санкции в съответствие с регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.
- (18) В рамките на защитата на финансовите интереси на Съюза проверките и одитите на място, извършвани от държавите членки, Комисията, Сметната палата и Европейската служба за борба с измамите, създадена с Решение 1999/352/ЕО, ЕОВС, Евратом на Комисията ⁽²⁾ („OLAF“), могат да бъдат обявени или не, в съответствие с приложимото право.
- (19) Новата структура на финансирането в областта на вътрешните работи цели опростяване на приложимите правила и намаляване на административната тежест за бенефициерите. Въпреки това механизмът за контрол следва да запази ефикасността си, поради което е важно да се припомнят приложимите правила относно защитата на финансовите интереси на Съюза, като се предвидят проверки и одити на място, които могат да бъдат обявени, както и необявени.
- (20) Държавите членки следва да приемат подходящи мерки, за да гарантират правилното функциониране на системата за управление и контрол и качеството на изпълнението на своите национални програми. За тази цел трябва да се установят общите принципи, с които следва да са съобразени тези системи и функциите, които е необходимо да изпълняват.
- (21) Задълженията на държавите членки по отношение на системите за управление и контрол и за предотвратяване, разкриване и отстраняване на нередности и на нарушения на правото на Съюза следва да бъдат конкретно посочени, за да може националните им програми да се изпълняват ефикасно и правилно.
- (22) Посредством системите си за управление и контрол и в съответствие с принципите на субсидиарност и пропорционалност държавите членки следва да носят основната отговорност за изпълнението и контрола на националните програми. Подпомагането, предоставяно по силата на специалните регламенти, следва да се осъществява в тясно сътрудничество между Комисията и държавите членки в съответствие с принципа на субсидиарност.
- (23) Държавите членки следва да използват пълноценно познанията, експертните умения и опита, придобити от публични и/или частни структури в хода на изпълнението на предходни фондове в областта на вътрешните работи.
- (24) Само отговорните органи, определени от държавите членки, дават достатъчни гаранции, че е бил осъществен необходимият контрол, преди на бенефициерите да бъде предоставено подпомагане от бюджета на Съюза. Следователно е необходимо да се посочи изрично, че само разходите, направени от определените от държавите членки отговорни органи, могат да бъдат възстановявани от бюджета на Съюза.
- (25) Следва да бъдат уредени правомощията и отговорностите на Комисията да проверява ефективното действие на системите за управление и контрол, както и да изисква действия от държавите членки.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВ L 298, 26.10.2012 г., стр. 1).

⁽²⁾ Решение 1999/352/ЕО, ЕОВС, Евратом на Комисията от 28 април 1999 г. за създаване на Европейска служба за борба с измамите (OLAF) (ОВ L 136, 31.5.1999 г., стр. 20).

- (26) Поемането на бюджетни задължения на Съюза следва да се извършва ежегодно. С цел да се осигури ефективно управление на програмата, е необходимо да се установят общи правила за плащането на годишния остатък и окончателното плащане.
- (27) Предоставянето на предварително финансиране при стартирането на програмите гарантира, че държавите членки разполагат с необходимите средства да подпомага бенефициерите при изпълнението на програмата още от момента на нейното одобряване. Поради това следва да бъдат предвидени суми за първоначално предварително финансиране. Първоначалното предварително финансиране следва да бъде изцяло уравнено към момента на приключване на програмата. Отговорните органи следва да направят необходимото бенефициерите да получават навреме дължимата сума в пълен размер.
- (28) Следва да бъде предвидено и годишно предварително финансиране, за да се гарантира, че държавите членки разполагат с достатъчно средства за изпълнение на националните си програми. Годишното предварително финансиране следва да се уравнива всяка година с плащането на годишното салдо.
- (29) Преразглеждането веднъж на три години на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 внася промени в метода на споделеното управление, като тези промени трябва да бъдат взети предвид.
- (30) С оглед на подобряването на отчетността за разходите, съфинансирани от бюджета на Съюза за дадена година, следва да се създаде подходяща рамка за годишното уравниване на сметки. Съгласно тази рамка отговорният орган следва да изпрати на Комисията, по отношение на всяка национална програма, документите, посочени в разпоредбите относно споделеното управление с държавите членки от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.
- (31) В подкрепа на гаранциите, свързани с годишното уравниване на сметките в Съюза, следва да бъдат установени общи разпоредби относно естеството и степента на проверките, които трябва да бъдат извършвани от държавите членки.
- (32) За целите на доброто финансово управление на средствата на Съюза може да се окаже необходимо Комисията да извърши финансови корекции. За да се гарантира правна сигурност за държавите членки, е важно да се определят обстоятелствата, при които нарушенията на приложимото право на Съюза или на приложимото национално право могат да доведат до финансови корекции от страна на Комисията. С цел да се гарантира, че финансовите корекции, които Комисията може да налага на държавите членки, са свързани със защитата на финансовите интереси на Съюза, те следва да бъдат ограничени до случаи, при които нарушението на правото на Съюза или на националното право засяга пряко или непряко допустимостта, редовността, управлението или контрола на действията и свързаните с тях разходи. За да се гарантира пропорционалност, е важно когато взема решение за размера на финансовата корекция, Комисията да разглежда естеството и тежестта на нарушението. Във връзка с това е целесъобразно да се определят критериите за прилагане на финансови корекции от страна на Комисията и процедурата, която може да доведе до решение за финансова корекция.
- (33) С цел да осъществи финансовата връзка между отговорните органи и бюджета на Съюза, Комисията следва да уравнива сметките на тези органи на годишна база. Решението за уравниване на сметките следва да се отнася до пълнотата, точността и достоверността на сметките, но не и до съответствието на разходите с правото на Съюза.
- (34) Тъй като Комисията отговаря за правилното прилагане на правото на Съюза съгласно член 17 от ДЕС, тя следва да решава дали направените от държавите членки разходи са в съответствие с правото на Съюза. Държавите членки следва да имат право да обосновават решенията си за извършване на плащания. За да се предоставят на държавите членки правни и финансови гаранции по отношение на извършените през минали периоди разходи, следва да се определи максимален срок, в който Комисията да решава какви финансови последици ще произтекат от неспазването.
- (35) Важно е да се осигури добро финансово управление и ефективно изпълнение, като същевременно се създадат условия и за прозрачност, правна сигурност, достъпност на финансирането и равно третиране на бенефициерите.
- (36) С цел да се опрости използването на средствата, да се намали рискът от грешки и същевременно да се предвиди възможност за диференциране — където е необходимо да се отчетат спецификите на политиката, е целесъобразно да се определят формите на подпомагане и хармонизираните условия за допустимост на разходите, включително опростени варианти за разходите. В съответствие с принципа на субсидиарност държавите членки следва да приемат национални правила относно допустимостта на разходите.

- (37) За бъде насърчена финансовата дисциплина, е целесъобразно да се уредят условията за отмяна на която и да е част от поетите бюджетни задължения в дадена национална програма, по-специално в случаите, когато една сума може да не подлежи на отмяна, а именно когато закъснението в изпълнението се дължи на съдебно производство или административно обжалване със суспензивно действие, или на непреодолима сила.
- (38) За да се осигури правилното прилагане на общите правила за отмяна на бюджетни кредити, в установените правила следва да се посочва как се определят сроковете за отмяна и как се изчисляват съответните суми.
- (39) Важно е постигнатото благодарение на финансирането от Съюза да бъде представено на вниманието на широката общественост. Гражданите имат право да знаят как се изразходват финансовите средства на Съюза. Отговорността за предоставяне на подходяща информация на обществеността следва да носят Комисията, отговорните органи и бенефициерите. С цел по-ефикасно информиране на широката общественост и по-силно полезно взаимодействие между комуникационните дейности, предприемани по инициатива на Комисията, бюджетът, отпуснат за комуникационни действия съгласно настоящото финансиране от Съюза, следва да допринася също и за обезпечаването на институционалната комуникация във връзка с политическите приоритети на Съюза, при условие че те са свързани с общите цели на финансирането от Съюза в областта на вътрешните работи.
- (40) С цел да се осигури широко разпространение на информацията относно финансирането от Съюза в областта на вътрешните работи и потенциалните бенефициери да бъдат информирани относно възможностите за финансиране, въз основа на настоящия регламент следва да бъдат определени подробни правила за информационните и комуникационните мерки, както и някои технически характеристики на такива мерки, и всяка държава членка следва, като минимум, да създаде уебсайт или портал с необходимата информация. Държавите членки следва да предприемат комуникационни кампании в по-директна форма, за да информират надлежно потенциалните бенефициери, *inter alia* чрез организиране на редовни обществени прояви, т.нар. информационни дни и обучения.
- (41) Ефективността на подпомаганите действия зависи също от тяхната оценка и от разпространението на резултатите от тях. Отговорностите на държавите членки и на Комисията в това отношение и механизмите за гарантиране на надеждността на оценката и качеството на съответната информация следва да бъдат официално установени.
- (42) С цел изменение на разпоредбите на настоящия регламент относно общите принципи за допустимост на разходите, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище. При подготовката и изготвянето на делегираните актове Комисията следва да осигури едновременното и своевременно предаване на съответните документи по подходящ начин на Европейския парламент и на Съвета.
- (43) При прилагането на настоящия регламент, включително изготвянето на делегираните актове, Комисията следва да се консултира с експерти от всички държави членки.
- (44) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾.
- (45) За приемането на актове за изпълнение, които установяват общи задължения за държавите членки, по-специално относно предоставянето на информация на Комисията, следва да бъде използвана процедурата по разглеждане, а за приемането на актове за изпълнение, свързани с образците на формуляри за предоставяне на информация на Комисията, следва да бъде използвана процедурата по консултиране поради чисто техническото им естество.
- (46) Доколкото целта на настоящия регламент, а именно установяването на общи разпоредби за изпълнението на специалните регламенти, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради мащаба и последиците на действието може да бъде по-успешно постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

- (47) Доколкото с настоящия регламент се определят общи правила, необходими за изпълнението на специалните регламенти, с които се предвижда приложимостта му към тези специални регламенти и които представляват актове, доразвиващи достиженията на правото от Шенген по отношение на държавите, за които тези специални регламенти са приложими по силата на съответните протоколи, приложени към ДЕС и към ДФЕС, или по силата на съответните споразумения, настоящият регламент следва да се прилага заедно с тези специални регламенти. Това предполага, че за тази цел настоящият регламент може да установи връзка с разпоредбите на специалните регламенти, доразвиващи достиженията на правото от Шенген, и да има пряко въздействие върху тези разпоредби, като по този начин дава отражение на правната рамка на Шенген.
- (48) В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, тези държави членки са нотифицирали желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (49) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (50) Целесъобразно е срокът на действие на настоящия регламент да се обвърже с този на Регламент (ЕС, Евратом) № 1311/2013 на Съвета ⁽¹⁾. Поради това настоящият регламент следва да се прилага от 1 януари 2014 г.,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Цел и приложно поле

С настоящия регламент се установяват общи правила за изпълнението на специалните регламенти по отношение на:

- а) финансирането на разходи;
- б) партньорството, програмирането, докладването, наблюдението и оценяването;
- в) системите за управление и контрол, които трябва да бъдат въведени от държавите членки; и
- г) уравниването на сметки.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- а) „специални регламенти“ означава:
 - Регламент (ЕС) № 516/2014 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾,
 - Регламент (ЕС) № 513/2014 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾,
 - всеки друг регламент, в който се предвижда прилагането на настоящия регламент;
- б) „програмиране“ означава процесът на организиране, вземане на решения и финансиране на няколко етапа, предназначен да приведе в изпълнение, на многогодишна основа, съвместните действия на Съюза и държавите членки за постигане на целите на специалните регламенти;

⁽¹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 1311/2013 на Съвета от 2 декември 2013 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2014—2020 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 884).

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 516/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за създаване на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ и за изменение на Решение 2008/381/ЕО на Съвета и за отмяна на Решения № 573/2007/ЕО и № 575/2007/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Решение 2007/435/ЕО на Съвета (вж. страница 168 от настоящия брой на Официален вестник).

⁽³⁾ Регламент (ЕС) № 513/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за създаване на инструмента за финансово подпомагане за полицейското сътрудничество, предотвратяването и борбата с престъпността и управлението на кризи като част от фонд „Вътрешна сигурност“ и за отмяна на Решение 2007/125/ПРВ на Съвета (вж. страница 93 от настоящия брой на Официален вестник).

- в) „действие“ означава проект или група проекти, избрани от отговорния орган на съответната национална програма или под негова отговорност, които допринасят за постигането на общите и специфичните цели, залегнали в специалните регламенти;
- г) „действие на Съюза“ означава транснационално действие или действие от особен интерес за Съюза, както е определено в специалните регламенти;
- д) „проект“ означава конкретни, практически средства, използвани за изпълнение на цялото действие или на част от него от бенефициер на финансови средства от Съюза;
- е) „спешна помощ“ означава проект или група проекти, чиято цел е да се преодолее извънредна ситуация, както е определена в специалните регламенти;
- ж) „бенефициер“ означава получателят на финансови средства от Съюза по проект, независимо дали е публична или частна структура, международна организация или Международния комитет на Червеният кръст („МКЧК“), или Международната федерация на националните дружества на Червения кръст и Червения полумесец.

ГЛАВА II

ПРИНЦИПИ, УРЕЖДАЩИ ПОМОЩТА

Член 3

Общи принципи

1. В рамките на специалните регламенти се предоставя подпомагане чрез национални програми, действия на Съюза и спешна помощ, което допълва националните, регионалните и местните интервенции, като по този начин се допринася за постигането на целите на Съюза и се постига добавена стойност за Съюза.
2. Комисията и държавите членки предприемат мерки подпомагането, предоставяно по силата на специалните регламенти и от държавите членки, да е съгласувано със съответните дейности, политики и приоритети на Съюза и да допълва други инструменти на Съюза, като се отчитат специфичните обстоятелства във всяка държава членка.
3. Подпомагането, предоставяно по силата на специалните регламенти, се осъществява в тясно сътрудничество между Комисията и държавите членки.
4. В зависимост от отговорностите им Комисията и държавите членки, съвместно с Европейската служба за външна дейност („ЕСВД“), когато става въпрос за действия в трети държави и по отношение на такива държави, осигуряват съгласуваност между настоящия регламент и специалните регламенти, както и с други приложими политики, стратегии и инструменти на Съюза, включително тези в сферата на външната дейност на Съюза.
5. Комисията и държавите членки, при целесъобразност съвместно с ЕСВД, правят необходимото действията в трети държави и по отношение на такива държави да се провеждат при полезно взаимодействие и съгласуваност с други действия извън Съюза, които се подкрепят чрез инструменти на Съюза. Те по-специално правят необходимото за това посочените действия:
 - а) да бъдат съгласувани с външната политика на Съюза, да съблюдават принципа за съгласуваност на политиките за развитие и да са в съответствие с документите за стратегическо програмиране за въпросния регион или въпросната страна;
 - б) да бъдат насочени към мерки, чиято цел е различна от развитието;
 - в) да бъдат в интерес на вътрешните политики на Съюза и да са последователни с дейностите, извършвани в рамките на Съюза.
6. Комисията и държавите членки прилагат принципа за добро финансово управление в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012, и по-специално като се съобразяват с принципите за икономичност, ефикасност и ефективност, съгласно предвиденото в член 30 от посочения регламент.
7. Комисията и държавите членки отговарят за ефективността на подпомагането по силата на специалните регламенти, включително чрез наблюдение, докладване и оценяване.

8. Комисията и държавите членки изпълняват съответните си функции по отношение на настоящия регламент и специалните регламенти, така че да се намали административната тежест за бенефициерите, държавите членки и Комисията, като се придържат към принципа на пропорционалност.

Член 4

Съответствие с правото на Съюза и с националното право

Действията, финансирани по силата на специалните регламенти, трябва да са в съответствие с приложимото право на Съюза и приложимото национално право.

Член 5

Защита на финансовите интереси на Съюза

1. Комисията предприема необходимите мерки, за да гарантира, че при изпълнението на действията, финансирани по силата на настоящия регламент и специалните регламенти, финансовите интереси на Съюза са защитени чрез прилагането на превантивни мерки срещу измама, корупция и всякакви други незаконни дейности, чрез ефективни проверки, чрез възстановяване на неправомерно изплатените суми, ако са установени нередности, и, когато е уместно, чрез ефективни, пропорционални и възпиращи административни и финансови санкции.

2. Държавите членки предотвратяват, откриват и коригират нередностите и събират неправомерно изплатените суми заедно с лихвите по просрочени плащания. Те нотифицират Комисията за това и редовно я информират при осъществен значителен напредък в рамките на свързаните с това административни и съдебни производства.

3. Когато неправомерно изплатените на даден бенефициер суми, поради грешка или небрежност от страна на държава членка, не могат да бъдат събрани, тази държава членка отговаря за възстановяването на съответните суми в бюджета.

4. Държавите членки осигуряват, особено по отношение на областите с по-висока степен на риск, ефективна превенция срещу измама. Тази превенция трябва да действа възпиращо, като се вземат предвид ползите, както и пропорционалността на мерките.

5. На Комисията се предоставя правомощието за приемане на делегирани актове в съответствие с член 58, във връзка със задълженията на държавите членки, определени в параграфи 2 и 3 от настоящия член.

6. Чрез актове за изпълнение Комисията определя честотата на докладване на нередностите и форматът на докладване, който да се използва в съответствие. Тези актове за изпълнение с приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 59, параграф 2

7. Комисията или нейни представители и Сметната палата имат правомощия за извършване на одит по документи и на място на всички бенефициери на безвъзмездни средства, изпълнители и подизпълнители, които са получили средства от Съюза в съответствие с настоящия регламент и на специалните регламенти.

8. OLAF може да извършва разследвания, включително проверки и инспекции на място, в съответствие с разпоредбите и процедурите, предвидени в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ и Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета ⁽²⁾, с цел да се установи дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза, във връзка със споразумение за отпускане на безвъзмездни средства, решение за отпускане на безвъзмездни средства или договор за финансиране в съответствие с настоящия регламент или на специалните регламенти.

9. Без да се засягат параграфи 1, 7 и 8, споразуменията за сътрудничество с трети държави и международни организации, договорите, споразуменията и решенията за отпускане на безвъзмездни средства, произтичащи от прилагането на настоящия регламент и специалните регламенти, съдържат разпоредби, с които Комисията, Сметната палата и OLAF изрично се оправомощават да провеждат такива одити и разследвания съгласно съответните им компетенции.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

ГЛАВА III

ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ДЕЙСТВИЯ НА СЪЮЗА, СПЕШНА И ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

Член 6

Рамка за изпълнение

1. Комисията установява общата сума, предоставена за действия на Съюза, спешна помощ и техническа помощ по инициатива на Комисията, в рамките на годишните бюджетни кредити в бюджета на Съюза.
2. Чрез актове за изпълнение Комисията приема работната програма за действията на Съюза и спешната помощ. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 59, параграф 3.
3. За да се гарантира своевременната наличност на средствата, Комисията може да приеме отделно работна програма за спешна помощ.
4. Действията на Съюза, спешната помощ и техническата помощ по инициатива на Комисията могат да бъдат изпълнявани или пряко — от Комисията или чрез изпълнителни агенции, или непряко — от субекти и лица, различни от държавите членки, в съответствие с член 60 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.

Член 7

Спешна помощ

1. При извънредна ситуация, както е определена в специалните регламенти, Комисията може да реши да предостави спешна помощ. В тези случаи тя своевременно информира Европейския парламент и Съвета.
2. В рамките на наличните средства спешната помощ може да достигне 100 % от допустимите разходи.
3. Спешната помощ може да представлява помощ в държавите членки и трети държави, която е в съответствие с целите и действията, определени в специалните регламенти.
4. Чрез спешната помощ може да се финансират разходи, които са направени преди датата на подаване на заявлението за отпускане на безвъзмездни средства или на искането за помощ, но не преди 1 януари 2014 г., когато това е необходимо за изпълнение на действието.
5. Спешната помощ може да бъде под формата на безвъзмездни средства, предоставени пряко на агенции на Съюза.

Член 8

Действия на Съюза и спешна помощ в трети държави или по отношение на трети държави

1. Комисията може да взема решения за финансиране на действията на Съюза и спешната помощ в трети държави или по отношение на трети държави в съответствие с целите и действията, определени в специалните регламенти.
2. Когато тези действия се изпълняват пряко, право да подават заявления за отпускане на безвъзмездни средства имат следните субекти:
 - а) държавите членки;
 - б) трети държави в надлежно обосновани случаи, когато безвъзмездните средства са необходими за постигането на целите на настоящия регламент и на специалните регламенти;
 - в) съвместни органи, създадени от трети държави и Съюза или от държавите членки;
 - г) международни организации, включително регионални организации, органи, департаменти и мисии на ООН, международни финансови институции и банки за развитие и институции с международна юрисдикция, доколкото допринасят за целите на съответния(те) специален(и) регламент(и);
 - д) МКЧК и Международната федерация на националните дружества на Червения кръст и Червения полумесец;
 - е) неправителствени организации, установени и регистрирани в Съюза и в държавите, асоциирани към процеса на изпълнение, прилагане и развитие на достиженията на правото от Шенген;

ж) агенции на Съюза за спешна помощ.

Член 9

Техническа помощ по инициатива на Комисията

1. По инициатива на Комисията или от нейно име специалните регламенти могат да подпомагат необходимите за изпълнението на настоящия регламент и на специалните регламенти мерки и дейности за подготовка, наблюдение, административна и техническа помощ, оценка, одит и контрол.

2. Мерките и дейностите, посочени в параграф 1, могат да включват:

- а) помощ за подготовка и оценка на проекти;
- б) подпомагане за институционално укрепване и изграждане на административен капацитет за ефективното управление на настоящия регламент и на специалните регламенти;
- в) мерки, отнасящи се до анализа, управлението, наблюдението, обмена на информация и изпълнението на настоящия регламент и на специалните регламенти, както и мерки, отнасящи се до въвеждането на системи за контрол и техническа и административна помощ;
- г) оценки, експертни доклади, статистики и проучвания, включително такива от общ характер, свързани с действието на специалните регламенти;
- д) действия за разпространяване на информация, за подпомагане на изграждането на мрежи от контакти, за провеждане на комуникационни дейности, за повишаване на осведомеността и за насърчаване на сътрудничеството и обмена на опит, включително с трети държави. За да бъде по-ефикасно информирането на широката общественост и за по-силно полезно взаимодействие между комуникационните дейности, предприемани по инициатива на Комисията, средствата, отпуснати за комуникационни действия по силата на настоящия регламент, допринасят също и за обезпечаването на институционалната комуникация във връзка с политическите приоритети на Европейския съюз, при условие че те са свързани с общите цели на настоящия регламент и на специалните регламенти;
- е) изграждане, актуализиране, експлоатация и свързване на компютризирани системи за управление, наблюдение, одит, контрол и оценка;
- ж) разработване на обща рамка за оценка и наблюдение, както и на система от показатели, като се отчитат, когато е уместно, националните показатели;
- з) действия за подобряване на методите на оценка и обмена на информация относно практиките при оценяване;
- и) насочени към компетентните органи и бенефициерите конференции, семинари, работни срещи и други общи мерки с цел информация и обучение за изпълнението на настоящия регламент и на специалните регламенти;
- й) действия, свързани с откриване и предотвратяване на измами;
- к) действия, свързани с одит.

3. Мерките и дейностите, посочени в параграф 1, могат да се отнасят и до предходните и последващите финансови рамки.

ГЛАВА IV

НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ

РАЗДЕЛ 1

Рамка за програмиране и изпълнение

Член 10

Програмиране

Целите на специалните регламенти се осъществяват в рамките на многогодишното програмиране за периода 2014—2020 г., като подлежат на междинен преглед в съответствие с член 15.

Член 11

Субсидиарна и пропорционална интервенция

1. Държавите членки и техните компетентни органи, определени в член 25 отговарят за изпълнението на програмите и за осъществяването на своите задачи по настоящия регламент и по специалните регламенти на съответното равнище в съответствие с институционалната, правната и финансовата рамка на съответната държава членка и при спазване на настоящия регламент и на специалните регламенти.
2. Условиата за изпълнението и използването на подпомагането, предоставяно по силата на специалните регламенти, и по-специално финансовите и административните ресурси, необходими във връзка с докладването, оценяването, управлението и контрола, са съобразени с принципа на пропорционалност при отчитане на равнището на предоставеното подпомагане, като по този начин се намалява административната тежест и се улеснява ефективното изпълнение.

Член 12

Партньорство

1. В съответствие с националните си правила и практики и при спазване на всички приложими изисквания по отношение на сигурността всяка държава членка изгражда партньорство с органи и структури, с оглед на изпълнението на посочените в параграф 3 задачи. В партньорството участват представители на компетентните публични органи на национално, регионално и местно равнище, когато е приложимо. Ако се прецени за целесъобразно, то може да включва и компетентни международни организации, неправителствени организации и социални партньори.
2. Партньорството се осъществява при пълно зачитане на съответната институционална, правна и финансова компетентност на всяка категория партньори.
3. Държавите членки включват партньорите в подготовката, изпълнението, наблюдението и оценката на националните програми. Участниците в партньорството може да са различни на различните етапи от дадена програма.
4. Всяка държава членка създава комитет за наблюдение, който подпомага изпълнението на националните програми.
5. Комисията може да дава насоки относно наблюдението на националните програми и, при необходимост и съгласувано със съответната държава членка, може да участва в работата на комитета за наблюдение, като изпълнява консултативни функции.

Член 13

Диалог по въпросите на политиката

1. За да се улесни изготвянето на националните програми, всяка държава членка провежда с Комисията диалог на равнище висши служители, като се отчитат примерните срокове, предвидени в член 14. Диалогът е съсредоточен върху общите резултати, които трябва да се постигнат чрез националните програми, за да се отговори на потребностите и приоритетите на държавите членки в обхванатите от специалните регламенти области на интервенция, като се имат предвид изходното положение на съответната държава членка и целите на специалните регламенти. Диалогът служи и като повод за обмен на мнения относно действията на Съюза. Резултатите от диалога служат за насоки при изготвянето и одобряването на националните програми и указват датата, на която се очаква държавите членки да представят националните си програми на Комисията, така че да се осигури своевременно приемане на програмата. Резултатите ще бъдат документирани в съгласуван протокол.
2. В случай че трябва да се изпълняват действия в трети държави и по отношение на трети държави, те не са пряко насочени към развитието, като чрез диалога по въпросите на политиката се търси пълна съгласуваност с принципите и общите цели на външната дейност и външната политика на Съюза по отношение на съответната държава или регион.
3. След приключването на диалозите по въпросите на политиката Комисията информира Европейския парламент за общия резултат.
4. Ако дадена държава членка и Комисията преценят за целесъобразно, диалогът по въпросите на политиката може да бъде проведен повторно след междинния преглед, посочен в член 15, с цел да се направи отново оценка на потребностите на тази държава членка и на приоритетите на Съюза.

Член 14

Изготвяне и одобряване на националните програми

1. Въз основа на резултата от диалога по въпросите на политиката, посочен в член 13, параграф 1, всяка държава членка предлага многогодишна национална програма в съответствие със специалните регламенти.
2. Всяка предложена национална програма обхваща финансовите години през периода от 1 януари 2014 г. до 31 декември 2020 г. и се състои от следните елементи:
 - а) описание на изходното положение в държавата членка, което се допълва от необходимата за правилна оценка на потребностите фактологична информация;
 - б) анализ на потребностите на съответната държава членка и на националните цели, които позволяват тези потребности да бъдат удовлетворени в рамките на обхванатия от програмата период;
 - в) подходяща стратегия, в която се установяват целите, които трябва да бъдат постигнати благодарение на подпомагането от бюджета на Съюза, с целеви резултати за тяхното постигане, примерен график и примери за действия, предвидени за изпълнението на тези цели;
 - г) описание на начина, по който са отразени целите на специалните регламенти;
 - д) механизми, които осигуряват съгласуваност между инструментите, създадени със специалните регламенти, и други инструменти на Съюза и национални инструменти;
 - е) информация относно рамката за наблюдение и оценка, която трябва да се въведе, и показателите, които ще се използват за отчитане на напредъка в изпълнението на поставените цели спрямо изходното положение в държавата членка;
 - ж) разпоредбите за изпълнение на националната програма, в които се посочват компетентните органи, и обобщено описание на предвидената система за управление и контрол;
 - з) обобщено описание на избрания подход при прилагане на принципа за партньорство, определен в член 12;
 - и) проект за план за финансиране, индикативно разбит по финансови години в рамките на периода, включващ прогнозираните разходи за техническа помощ;
 - й) механизмите и методите, които ще се използват за популяризиране на националната програма.
3. Държавите членки представят предложените национални програми на Комисията не по-късно от три месеца след приключването на диалога по въпросите на политиката, посочен в член 13.
4. Чрез актове за изпълнение Комисията приема образец за изготвяне на националните програми. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, предвидена в член 59, параграф 3.
5. Преди да одобри предложена национална програма, Комисията разглежда:
 - а) нейното съответствие с целите на специалните регламенти и резултатите от диалога по въпросите на политиката, посочен в член 13, параграф 1;
 - б) разпределението на финансирането от Съюза между различните цели предвид изискванията на специалните регламенти и, когато е уместно, обосновка за всяко отклонение от минималните дялове, определени в специалните регламенти;
 - в) състоятелността на целите, целевите резултати, показателите, графика и примерите за действия, предвидени в предложената национална програма, от гледна точка на предлаганата от държавите членки стратегия;
 - г) относимостта на разпоредбите за изпълнение, посочени в параграф 2, буква ж), от гледна точка на предвидените действия;
 - д) съответствието на предложената програма с правото на Съюза;

е) взаимното допълване с подпомагането, предоставяно по другите фондове на Съюза, в това число по линия на Европейския социален фонд;

ж) когато е приложимо по силата на специален регламент — за целите и примерите за действия във или по отношение на трети държави — съгласуваност с принципите и общите цели на външната дейност и външната политика на Съюза по отношение на съответната държава или регион.

6. Комисията прави коментари в тримесечен срок след датата на предаване на предложената национална програма. Когато Комисията счита, че предложена национална програма не е в съответствие с целите на специалния регламент от гледна точка на националната стратегия, че финансирането от Съюза, предназначено за тези цели, е недостатъчно или че програмата не е в съответствие с правото на Съюза, тя приканва съответната държава членка да предостави цялата необходима допълнителна информация и, когато е целесъобразно, да измени предложената национална програма.

7. Комисията одобрява всяка национална програма не по-късно от шест месеца след официалното ѝ представяне от държавата членка, при условие че евентуалните коментари, направени от Комисията, са били надлежно взети предвид.

8. Без да се засягат разпоредбите на член 7, Комисията информира Европейския парламент за общия резултат от прилагането на параграфи 5 и 6, включително за съответствието с минималните проценти, определени за всяка цел в съответните специални регламенти, или за отклонението от тези проценти.

9. При възникване на нови или непредвидени обстоятелства и по инициатива на Комисията или на съответната държава членка одобрена национална програма може да бъде преразгледана и при необходимост преработена за остатъка от програмния период.

Член 15

Междинен преглед

1. През 2018 г. Комисията и всяка държава членка правят преглед на ситуацията с оглед на междинните доклади за оценка, представени от държавите членки в съответствие с член 57, параграф 1, буква а), и с оглед на развитието в политиките на Съюза и в съответната държава членка.

2. Вследствие на прегледа, посочен в параграф 1, и предвид резултатите от него националните програми могат да бъдат преработени.

3. Разпоредбите на член 14 относно изготвянето и одобряването на националните програми се прилагат *mutatis mutandis* към изготвянето и одобряването на преработените национални програми.

4. След приключването на междинния преглед и като част от междинната оценка, посочена в член 57, параграф 2, буква а) Комисията докладва на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно междинния преглед.

Член 16

Структура на финансирането

1. Финансовото участие в националните програми се осъществява под формата на безвъзмездни средства.

2. Действията, подпомагани по националните програми, се съфинансират от публични или частни източници, те са с нестопанска цел и не могат да бъдат предмет на финансиране от други източници, обхванати от бюджета на Съюза.

3. Участието с бюджетни средства на Съюза не може да надвишава 75 % от общите допустими разходи за даден проект.

4. Участието с бюджетни средства на Съюза може да бъде увеличено до 90 % за специфични действия или стратегически приоритети, определени в специалните регламенти.

5. Участието с бюджетни средства на Съюза може да бъде увеличено до 90 % при извънредни и надлежно обосновани обстоятелства, например когато поради икономически натиск върху националния бюджет проектите не биха могли да се осъществят и целите на националната програма не биха могли да се изпълнят по друг начин.

6. Участието с бюджетни средства на Съюза в техническата помощ по инициатива на държавите членки може да достигне до 100 % от общите допустими разходи.

Член 17

Общи принципи за допустимост

1. Допустимостта на разходите се определя въз основа на националните правила, освен когато в настоящия регламент или в специалните регламенти са установени специални правила.
2. В съответствие със специалните регламенти, за да бъдат допустими, разходите трябва да са:
 - а) в приложното поле на специалните регламенти и техните цели;
 - б) необходими за осъществяване на дейностите по съответния проект;
 - в) в разумен размер и да съответстват на принципите на доброто финансово управление, по-специално икономическата целесъобразност и ефективност.
3. Разходите за подпомагане по силата на специален регламент са допустими, ако:
 - а) са направени от бенефициер в периода от 1 януари 2014 г. до 31 декември 2022 г.; и
 - б) изплатени от определения отговорен орган в периода от 1 януари 2014 г. до 30 юни 2023 г.
4. Чрез дерогация от параграф 3 са допустими и разходите, направени през 2014 г., когато са платени от отговорния орган преди формалното му определяне в съответствие с член 26, при условие че системите за управление и контрол, прилагани преди формалното определяне, не се различават по същество от тези, действащи след формалното определяне на отговорния орган.
5. Разходите, включени в искания за плащане от бенефициера към отговорния орган, се удостоверяват с фактури или счетоводни документи с еднаква доказателствена сила, с изключение на формите на подпомагане по член 18, параграф 1, букви б), в) и г). За такива форми на подпомагане, чрез дерогация от параграф 3 от настоящия член, сумите, включени в искането за плащане, са разходите, възстановени на бенефициера от отговорния орган.
6. Нетните приходи, пряко генерирани от проект по време на неговото изпълнение, които не са били взети предвид към момента на одобряване на проекта, се приспадат от допустимите разходи за проекта най-късно в окончателното искане за плащане, подадено от бенефициера.

Член 18

Допустими разходи

1. Допустимите разходи могат да бъдат възстановявани по следните начини:
 - а) възстановяване на действително направени и платени допустими разходи заедно с амортизационните отчисления, когато е приложимо;
 - б) чрез стандартни таблици на разходите за единица продукт;
 - в) чрез еднократни сумарни плащания;
 - г) финансиране с единна ставка, определено чрез прилагане на процент към една или повече определени категории разходи.
2. Възможностите, посочени в параграф 1, могат да се съчетават, когато всяка от тях обхваща различни категории разходи или когато се използват за различни проекти, които са част от едно действие, или за последователните етапи на едно действие.
3. Когато даден проект се изпълнява изключително чрез процедура за възлагане на обществени поръчки за строителни работи, доставка на стоки или услуги, се прилага единствено параграф 1, буква а). Когато обществената поръчка в рамките на даден проект се ограничава до определени категории разходи, всички възможности, посочени в параграф 1, могат да се прилагат.
4. Сумите, посочени в параграф 1, букви б), в) и г), се определят по един от следните начини:
 - а) коректен, справедлив и проверим метод на изчисление, който се основава на:
 - и) статистически данни или друга обективна информация;

- ii) проверени данни за минали периоди за отделните бенефициери; или
 - iii) прилагането на обичайните практики за осчетоводяване на разходите на отделните бенефициери;
- б) в съответствие с правилата за прилагане на съответни таблици за разходите за единица продукт, еднократни суми и единни ставки, прилагани в други политики на Съюза за подобен вид проекти и бенефициери;
- в) в съответствие с правилата за прилагане на съответни таблици за разходите за единица продукт, еднократни суми и единни ставки, прилагани в рамките на схеми за предоставяне на безвъзмездни средства, финансирани изцяло от съответната държава членка за подобен вид проекти и бенефициери.
5. В документа, в които са изложени условията за подпомагане на всеки проект, се съдържа и методът за определяне на разходите по проекта и условията за плащане на безвъзмездните средства.
6. Когато изпълнението на проект поражда непреки разходи, те могат да бъдат изчислени като единна ставка по един от следните начини:
- а) единна ставка в размер до 25 % от допустимите преки разходи, при условие че ставката се изчислява въз основа на коректен, справедлив и проверим метод на изчисление или метод, прилаган в рамките на схеми за предоставяне на безвъзмездни средства, финансирани изцяло от съответната държава членка, за подобен вид проекти и бенефициери;
 - б) единна ставка в размер до 15 % от допустимите преки разходи за персонал, без да се изисква съответната държава членка да прави изчисления за определяне на приложимата ставка;
 - в) единна ставка, прилагана към допустимите преки разходи въз основа на съществуващите методи и съответстващите ставки, приложими в политиките на Съюза за подобен вид проекти и бенефициери.
7. За определяне на разходите за персонал, свързани с изпълнението на проекта, приложимата часова ставка може да бъде изчислена, като годишните брутни разходи за трудови възнаграждения в счетоводните отчети за последната година се разделят на 1 720 часа.
8. Освен чрез предвидените в параграф 4 методи, в случаите, когато участието на бюджетните средства на Съюза не надвишава 100 000 EUR, сумите, посочени в параграф 1, букви б), в) и г), могат да бъдат определени индивидуално предвид предварително одобрен от отговорния орган проектобюджет.
9. Амортизационните разходи могат да бъдат считани за допустими, ако са изпълнени следните условия:
- а) правилата за допустимост на програмата го позволяват;
 - б) размерът на разходите е надлежно удостоверен чрез оправдателни документи, чиято доказателствена сила е еквивалентна на тази на фактурите за допустими разходи, в случаите, когато разходите се възстановяват по начина, посочен в параграф 1, буква а);
 - в) разходите се отнасят изключително до периода на подпомагане по проекта;
 - г) подпомагането от бюджета на Съюза не е допринесло за придобиване на амортизираните активи.
10. Без да се засяга член 43, за целите на параграф 8 от настоящия член държавите членки, чиято парична единица не е еврото, могат да използват обменния курс на еврото в деня на одобрението на проекта или подписването на споразумението за проекта, който курс се основава на месечния счетоводен обменен курс, публикуван от Комисията по електронен път. Обменният курс на еврото не може да бъде променен в хода на проекта.

Член 19

Недопустими разходи

Следните разходи не са допустими за финансиране с бюджетни средства на Съюза съгласно специалните регламенти:

- а) лихви по дългове;
- б) покупка на незастроена земя;

- в) покупка на застроена земя, когато земята е необходима за изпълнението на проекта, що се отнася до стойност, надвишаваща 10 % от общите допустими разходи за съответния проект;
- г) данък добавен стойност (ДДС) с изключение на случаите, когато той не подлежи на възстановяване съгласно националното право в областта на ДДС.

Член 20

Техническа помощ по инициатива на държавите членки

1. По инициатива на държава членка, в рамките на всяка национална програма специалните регламенти могат да подпомагат дейности по подготовка, управление, наблюдение, оценка, информация и комуникация, създаване на мрежи от контакти, контрол и одит, както и мерки за повишаване на административния капацитет с оглед прилагането на настоящия регламент и на специалните регламенти.
2. Мерките, посочени в параграф 1, могат да включват:
 - а) разходи, свързани с подготовката, подбора, оценката, управлението и наблюдението на програмата, действията или проектите;
 - б) разходи, свързани с одити и проверки на място на дейностите или проектите;
 - в) разходи, свързани с оценяването на програмата, дейностите или проектите;
 - г) разходи за информация, популяризация и прозрачност, свързани с програмата, дейностите или проектите, в т.ч. разходите, произтичащи от прилагането на член 53, и разходите за кампании по информиране и популяризиране на целите на програмата, организирани наред с другото на местно равнище;
 - д) разходи за придобиване, инсталиране и поддържане на компютърни системи за управление, наблюдение и оценка на настоящия регламент и на специалните регламенти;
 - е) разходи за заседанията на комитетите и подкомитетите за наблюдение, свързани с изпълнението на действията включително разходи за експерти и други участници в горепосочените комитети, и включително участници от трети държави, когато тяхното присъствие е от съществено значение за ефективното изпълнение на програмите, действията или проектите;
 - ж) разходи за повишаване на административния капацитет за изпълнението на настоящия регламент и на специалните регламенти.
3. Бюджетните кредити могат да се използват от държавите членки за подпомагане на действия за намаляване на административната тежест за бенефициерите и компетентните органи, посочени в член 25, включително за електронни системи за обмен на данни, както и на действия за повишаване на капацитета на органите на държавите членки и на бенефициерите да управляват и да използват подпомагането, предвидено по специалните регламенти.
4. Действията могат да се отнасят и до предходните и последващите финансови рамки.
5. Когато един или повече от компетентните органи са общи за повече от една национална програма, бюджетните кредити за разходите за техническа помощ за всяка от съответните програми могат частично или цялостно да се слят.

РАЗДЕЛ 2

Управление и контрол

Член 21

Общи принципи на системите за управление и контрол

За изпълнение на националната си програма всяка държава членка въвежда системи за управление и контрол, които предвиждат:

- а) описание на функциите на всеки орган, натоварен с управлението и контрола, както и разпределението на функциите в рамките на всеки такъв орган;
- б) спазване на принципа на разделение на функциите в рамките на тези органи и между тях;

- в) процедури за гарантиране на точността и редовността на декларираните разходи;
- г) компютърни системи за счетоводство, съхраняване и предаване на финансовата информация и на данните за показателите с цел наблюдение и докладване;
- д) системи за докладване и наблюдение, когато отговорният орган възлага изпълнението на задачи на друга структура;
- е) механизми за извършване на одит на функционирането на системите за управление и контрол;
- ж) системи и процедури за осигуряване на надеждна одитна пътека;
- з) предотвратяване, откриване и коригиране на нередности, включително на измами, и събиране на неправомерно изплатените суми, заедно с лихвите за просрочени плащания.

Член 22

Отговорности при споделено управление

В съответствие с принципа на споделено управление държавите членки и Комисията са отговорни за управлението и контрола на националните програми съобразно възложените им по силата на настоящия регламент и специалните регламенти отговорности.

Член 23

Отговорности на бенефициерите

Бенефициерите оказват пълно съдействие на Комисията и компетентните органи при изпълнение на функциите и задачите им, свързани с настоящия регламент и специалните регламенти.

Член 24

Отговорности на държавите членки

1. Държавите членки изпълняват задълженията си по отношение на управлението, контрола и одита и поемат произтичащите от това отговорности, които са определени в правилата относно споделеното управление, съдържащи се в Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 и в настоящия регламент.
2. Държавите членки правят необходимото системите им за управление и контрол на националните програми да са създадени в съответствие с настоящия регламент и да функционират ефективно.
3. Държавите членки предоставят на всеки компетентен орган достатъчно средства, за да може да изпълнява функциите си през целия програмен период.
4. Държавите членки определят прозрачни условия и ред за подбора и изпълнението на проектите в съответствие с настоящия регламент и специалните регламенти.
5. Всеки официален обмен на информация между държавите членки и Комисията се извършва посредством създадена от Комисията електронна система за обмен на данни. Чрез актове за изпълнение Комисията определя условията и редът, на които трябва да отговаря тази електронна система за обмен на данни. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 59, параграф 3.

Член 25

Компетентни органи

1. За целите на настоящия регламент и на специалните регламенти компетентните органи са:
 - а) отговорен орган: структура от публичния сектор на съответната държава членка, която е определен орган по смисъла на член 59, параграф 3 от регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 и която отговаря сама за доброто управление и контрол на националната програма и осигурява цялата комуникация с Комисията;

- б) одитен орган: национален публичен орган или структура, който е функционално независим от отговорния орган и отговаря за ежегодното представяне на становището, посочено в член 59, параграф 5, втора алинея от регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012;
- в) когато е целесъобразно, един или няколко упълномощени органа — всяка публична или частна структура, която извършва определени задачи на отговорния орган под ръководството на този отговорен орган.

2. Всяка държава членка определя правилата, уреждащи отношенията между органите по параграф 1, както и отношенията на тези органи с Комисията.

Член 26

Определяне на отговорните органи

1. В съответствие с член 59, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012, възможно най-скоро след одобрението на националната програма държавите членки уведомяват Комисията за официалното определяне на министерско равнище на отговорните органи в държавите членки, които отговарят за управлението и контрола на разходите по настоящия регламент.
2. Посоченото в параграф 1 определяне се извършва, при условие че органът отговаря на критериите за определянето му, установени в настоящия регламент или въз основа на него, по отношение на вътрешната среда, контролните дейности, информацията и комуникацията и наблюдението.
3. Определянето на отговорен орган се основава на становище на одитен орган, който може да бъде одитният орган, оценяващ доколко отговорният орган отговаря на критериите за определянето му като такъв. Този орган може да бъде независима публична институция, отговаряща за наблюдението, оценяването и одита на администрацията. Одитният орган функционира независимо от отговорния орган и извършва работата си съгласно международно възприетите одиторски стандарти. Съгласно член 59, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 държавите членки могат да вземат решението си за определяне на отговорния орган въз основа на това дали системите за управление и контрол са по същество същите като тези от предходния период и дали са функционирали ефективно. Ако резултатите от одитите и контрола показват, че определените органи са престанали да отговарят на критериите, довели до определянето им, държавите членки вземат необходимите мерки за отстраняване на слабостите при изпълнението на задачите на тези органи, включително чрез прекратяване на правомощията им.
4. За да осигури доброто функциониране на тази система, на Комисията се дава правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 58 относно:
- а) минималните изисквания за определяне на отговорните органи по отношение на вътрешната среда, контролните дейности, информацията и комуникацията и наблюдението, както и правилата във връзка с процедурата по определяне и прекратяване на правомощията;
- б) правилата във връзка с надзора и процедурата за преразглеждане на определянето на отговорни органи;
- в) задълженията на отговорните органи по отношение на публичната интервенция, както и естеството на техните отговорности в областта на управлението и контрола.

Член 27

Общи принципи относно проверките от страна на отговорните органи

1. Отговорните органи извършват системен административен контрол и, за да получат достатъчна степен на гаранция, го допълват с проверки на място, в т.ч. по целесъобразност внезапни проверки на място на разходите, свързани с исканията за плащане от бенефициерите и които са обявени в годишните отчети.
2. Що се отнася до проверките на място, отговорният орган прави своята контролна извадка измежду всички бенефициери, като я съставя по целесъобразност частично на произволен принцип и частично на рисков принцип, за да получи представителен процент на грешки и минимален доверителен праг, като същевременно открие най-честите грешки.
3. Отговорният орган изготвя доклад за всяка проверка на място.

4. Когато има вероятност установените проблеми да имат системен характер и следователно да излагат на риск други проекти, отговорният орган осъществява допълнителен контрол, включително при необходимост допълнителни проверки, за да установи мащаба на тези проблеми и дали процентът на грешки е над приемливото равнище. Необходимите превантивни и коригиращи мерки се предприемат от отговорния орган и се съобщават на Комисията в обобщението, посочено в член 59, параграф 5, буква б) от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.

5. Чрез актове за изпълнение Комисията приема необходимите правила за осигуряване на еднакво прилагане на настоящия член. Тези правила могат да се отнасят по-специално до следното:

- а) правила относно административните проверки и проверките на място, включително внезапните проверки на място, които се извършват от отговорния орган по отношение на спазването на задълженията ангажиментите и правилата за допустимост, произтичащи от прилагането на настоящия регламент и на специалните регламенти, включително правилата относно срока на съхраняване на оправдателните документи;
- б) правила за минималното равнище на проверки на място, необходими за ефективното управление на риска, както и условията, при които държавите членки трябва да увеличат броя на тези проверки, или могат да го намалят, ако системите за управление и контрол функционират правилно и процентът на грешки е на приемливо равнище;
- в) правила и методи за докладване на извършените проверки и контрол и на резултатите от тях.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 59, параграф 3.

Член 28

Плащания към бенефициерите

Отговорните органи правят необходимото бенефициерите да получат общата сума на публичното подпомагане възможно най-бързо и в пълен размер. Не се приспадат или удържат суми и не се начисляват специални или други такси с равностоен ефект, които биха намалили размера на тези суми за сметка на бенефициерите.

Член 29

Функции на одитния орган

- 1. В подкрепа на становището, дадено в съответствие с член 59 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 одитният орган осигурява извършването на одити на системите за управление и контрол и на подходяща извадка от разходите, включени в годишните отчети. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 58 от настоящия регламент, относно статута на одитиращите органи и условията, на които тези одити следва да отговарят.
- 2. Когато одитите се извършват от структура, различна от одитния орган, този орган взема мерки тази структура да разполага с необходимите специализирани експертни ресурси и функционална независимост.
- 3. Одитният орган прави необходимото одитната дейност да се извършва в съответствие с международно възприетите одиторски стандарти.

Член 30

Сътрудничество с одитните органи

- 1. Комисията си сътрудничи с одитните органи, за да координира съответните им планове и методи за одит, и при първа възможност обменя резултатите от проведените одити на системите за управление и контрол с цел ресурсите за контрол да се използват възможно най-добре и в най-разумни пропорции и да се избегне неоснователно дублиране на работата.
- 2. Комисията и одитните органи се срещат редовно, за да обменят мнения по въпроси, свързани с усъвършенстването на системите за управление и контрол.

Член 31

Проверки и одити от страна на Комисията

- 1. Комисията се основава на наличната информация, включително на процедурата по определяне, искането за плащане на годишното салдо, посочено в член 44, годишните доклади за изпълнението и одитите, извършени от националните органи и органите на Съюза, за да прецени дали държавите членки са въвели системи за управление и контрол, които са в съответствие с настоящия регламент, и дали тези системи функционират ефективно по време на изпълнението на националните програми.

2. Без да се засягат одитите, извършвани от държавите членки, длъжностните лица на Комисията или упълномощени представители на Комисията могат да извършват одити или проверки на място, при условие че дадат предизвестие от най-малко 12 работни дни на компетентния национален орган, освен в спешни случаи. Комисията зачита принципа на пропорционалност, като взема под внимание необходимостта да се избягва неоправданото дублиране на одити или проверки, извършвани от държавите членки, нивото на риска за бюджета на Съюза и необходимостта от намаляване до минимум на административната тежест за бенефициерите. В такива одити или проверки могат да участват длъжностни лица или упълномощени представители на държавата членка.

3. Одитите или проверките могат да се отнасят по-специално до:

- а) проверка на ефективното функциониране на системите за управление и контрол в рамките на национална програма или на част от нея;
- б) съответствие на административните практики с правилата на Съюза;
- в) наличието на изискваните оправдателни документи и тяхното съответствие с действията, подпомагани по националните програми;
- г) условията, при които действията са предприети и контролирани;
- д) оценка на доброто финансово управление на действията и/или националната програма.

4. Длъжностните лица на Комисията или упълномощените представители на Комисията, надлежно оправомощени да извършват одити или проверки на място, имат достъп до всички необходими досиета, документи и метаданни, свързани с проектите или техническата помощ или със системите за управление и контрол, независимо от това на какъв носител се съхраняват. Държавите членки предоставят копия от такива досиета, документи и метаданни на Комисията при поискване. Определените в настоящия параграф правомощия не засягат прилагането на национални разпоредби, които запазват някои действия за специално определени от националното законодателство служители. Длъжностните лица и упълномощените представители на Комисията не участват, наред с другото, в посещения по домовете или в официални разпити на лица съгласно националното законодателство. Те обаче имат достъп до информацията, получена по този начин, без да се засяга компетентността на националните съдилища и при пълно зачитане на основните права на засегнатите правни субекти.

5. По искане на Комисията и със съгласието на съответната държава членка компетентните органи на тази държава членка извършват допълнителни проверки или разследвания на действията, обхванати от настоящия регламент. В подобни проверки могат да участват служители на Комисията или упълномощени от нея лица. За да се подобри контролът, Комисията може да поиска, със съгласието на съответните държави членки, съдействие от органите на тези държави членки за определени проверки или разследвания.

6. Комисията може да изиска от дадена държава членка да предприеме необходимите действия с оглед осигуряване на ефективното функциониране на системите си за управление и контрол или правомерността на разходите в съответствие с приложимите правила.

РАЗДЕЛ 3

Финансово управление

Член 32

Бюджетни задължения

1. Бюджетните задължения на Съюза по отношение на всяка национална програма се изпълняват чрез годишни вноски в периода от 1 януари 2014 г. до 31 декември 2020 г.

2. Решението на Комисията за одобряване на национална програма представлява решение за финансиране по смисъла на член 84 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012, а след съобщаването му на съответната държава членка — правно задължение по смисъла на посочения регламент.

3. Бюджетното задължение за първата вноска за всяка национална програма се поема след одобряването на националната програмата от Комисията.

4. Бюджетните задължения за следващите вноски се поемат от Комисията преди 1 май всяка година въз основа на решението, посочено в параграф 2 от настоящия член, освен когато се прилага член 16 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.

Член 33**Общи правила за плащанията**

1. Плащанията от страна на Комисията на участието с бюджетни средства на Съюза в националната програма се извършват в съответствие с бюджетните кредити и в зависимост от наличните бюджетни ресурси. Всяко плащане се вписва в съответното открито бюджетно задължение с най-ранна дата.
2. Плащанията се извършват под формата на първоначално предварително финансиране, годишно предварително финансиране, плащане на годишното салдо и плащане на окончателното салдо.
3. Прилага се член 90 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.

Член 34**Натрупване на първоначално предварително финансиране и годишно салдо**

1. Общата сума на първоначалното предварително финансиране и плащанията на годишното салдо не може да надвишава 95 % от участието с бюджетни средства на Съюза в съответната национална програма.
2. При достигане на тавана от 95 % държавите членки могат да продължат да изпращат искания за плащане до Комисията.

Член 35**Договорености за предварително финансиране**

1. След като вземе решение за одобряване на националната програма, Комисията изплаща, в рамките на четири месеца, на определения отговорен орган сума за първоначално предварително финансиране за целия програмен период на определения отговорен орган. Тази сума за първоначално предварително финансиране представлява 4 % от общото участие с бюджетни средства на Съюза в националната програма. Тя може да се раздели на две вноски в зависимост от наличните бюджетни ресурси.
2. Преди 1 февруари 2015 г. се изплаща годишно предварително финансиране в размер на 3 % от общото участие с бюджетни средства на Съюза в съответната национална програма. За годините през периода 2016—2022 г. тази сума представлява 5 % от общото участие с бюджетни средства на Съюза в националната програма.
3. Ако дадена национална програма е одобрена през 2015 г. или по-късно, първоначалното предварително финансиране и годишното предварително финансиране се изплащат не по-късно от 60 дни след одобряването на националната програма в зависимост от наличните бюджетни ресурси.
4. В случай на изменения на общото участие с бюджетни средства на Съюза в дадена национална програма, размерът на първоначалното, както и на годишното предварително финансиране се преразглежда съобразно измененията и се отразява в решението за финансиране.
5. Предварителното финансиране се използва за извършване на плащания към бенефициери, изпълняващи националната програма, както и за разходи на компетентните органи, свързани с техническата помощ. За тези цели то се предоставя незабавно на отговорния орган.

Член 36**Уравняване на предварителното финансиране**

1. Сумата, платена като първоначално предварително финансиране, се уравнява напълно в сметките на Комисията в съответствие с член 40 най-късно при приключването на националната програма.
2. Сумата, платена като годишно предварително финансиране, се уравнява в сметките на Комисията в съответствие с разпоредбите на член 39.
3. Общият размер на сумата, платена като предварително финансиране, се възстановява на Комисията, ако искането за плащане в съответствие с член 44 не бъде изпратено в срок от 36 месеца от датата, на която Комисията е платила първата вноска от сумата на първоначалното предварително финансиране.
4. Натрупаната лихва по сумата на първоначалното предварително финансиране се вписва в съответната национална програма и се приспада от размера на публичните разходи, отбелязан в окончателното искане за плащане.

Член 37**Вътрешни целеви приходи**

1. За вътрешни целеви приходи по смисъла на член 21 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 се считат:
 - i) сумите, които съгласно членове 45 и 47 от настоящия регламент се внасят в бюджета на Съюза, заедно с лихвите;
 - ii) сумите, които се внасят в бюджета на Съюза след приключването на програмите по предходната многогодишна финансова рамка, заедно с лихвите.
2. Сумите, посочени в параграф 1, се внасят в бюджета на Съюза и в случай на повторна употреба се използват на първо място за финансиране на разходи по линия на специалните регламенти.

Член 38**Определение за финансова година**

За целите на настоящия регламент финансовата година съгласно член 59 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 обхваща платени разходи и получени и вписани в сметките на отговорния орган приходи през периода, който започва на 16 октомври в година „N-1“ и приключва на 15 октомври в година „N“.

Член 39**Плащане на годишното салдо**

1. Комисията изплаща годишното салдо въз основа на финансовия план, който е в сила, годишните отчети на националната програма за съответната финансова година и съответното решение за уравниване на сметки.
2. Годишните отчети се отнасят до плащанията, извършени от отговорния орган през финансовата година, включително плащанията, свързани с техническата помощ, за които са изпълнени изискванията за контрол, посочени в член 27.
3. В зависимост от наличните бюджетни ресурси годишното салдо се изплаща не по-късно от шест месеца след като информацията и документите, посочени в член 44, параграф 1 и член 54, бъдат обявени за допустими от Комисията и последната годишна сметка бъде уравнена.

Член 40**Приключване на програмата**

1. Държавите членки представят следните документи до 31 декември 2023 г.:
 - a) информацията, изисквана за последните годишни отчети, в съответствие с член 44, параграф 1;
 - b) искането за плащане на окончателното салдо; и
 - в) окончателния доклад за изпълнението на националната програма, посочен в член 54, параграф 1.
2. Плащанията, направени от отговорния орган от 16 октомври 2022 г. до 30 юни 2023 г., се включват в последните годишни отчети.
3. След получаване на документите, посочени в параграф 1, Комисията плаща окончателното салдо въз основа на финансовия план, който е в сила, последните годишни отчети и съответното решение за уравниване на сметки.
4. В зависимост от наличните бюджетни ресурси окончателното салдо се изплаща не по-късно от три месеца след датата на уравниване на сметките от последната финансова година или един месец след датата на приемане на окончателния доклад за изпълнението, в зависимост от това коя дата е по-късна. Без да се засягат разпоредбите на член 52, в срок от шест месеца Комисията отменя финансовия си ангажимент по изплащане на сумите, останали до пълния размер на съответния бюджетен кредит след изплащането на салдото.

Член 41

Прекъсване на срока за плащане

1. Срокът за плащане след получаването на искане за плащане може да бъде прекъснат от оправомощения разпоредител с бюджетни кредити по смисъла на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 за максимален срок от шест месеца, когато поне едно от следните условия е изпълнено:

- а) вследствие на информация, предоставена от национален одитен орган или одитен орган на Съюза, са налице ясни доказателства, които посочват съществени слабости във функционирането на системата за управление и контрол;
- б) оправомощеният разпоредител с бюджетни кредити трябва да направи допълнителни проверки в резултат на постъпила информация, която го предупреждава, че разходите, посочени в дадено искане за плащане, са свързани с нередности със значителни финансови последици;
- в) един или повече документи, изисквани съгласно член 44, параграф 1 не са предоставени.

Държавата членка може да приеме удължаване на срока за прекъсване с още три месеца.

2. Оправомощеният разпоредител с бюджетни кредити ограничава прекъсването само до частта от разходите, обхваната от искането за плащане, носещо характеристиките, посочени в първата алинея от параграф 1, освен при невъзможност да се установи коя е тази част от разходите. Оправомощеният разпоредител с бюджетни кредити незабавно информира писмено държавата членка и управляващия орган за причините за прекъсването и ги приканва да поправят ситуацията. Оправомощеният разпоредител с бюджетни кредити отменя прекъсването веднага след като бъдат предприети необходимите мерки.

Член 42

Спиране на плащанията

1. Плащането на цялото или част от годишното салдо може да бъде спряно от Комисията, ако:

- а) е налице сериозен недостатък в ефективното функциониране на системата за управление и контрол на оперативната програма, който е изложил на риск приноса на Съюза към националната програма и спрямо който не са предприети коригиращи мерки;
- б) разходите в годишния отчет са свързани с нередност със сериозни финансови последици, която не е отстранена; или
- в) държавата членка не е успяла да предприеме необходимите действия за коригиране на ситуацията, довела до прекъсването по член 41.

2. Комисията може да реши да спре плащането на цялото или част от годишното салдо, след като даде на съответната държава членка възможност да представи своите бележки.

3. Комисията отменя спирането на плащането на цялото или част от годишно салдо, когато съответната държава членка предприеме необходимите мерки, за да позволи отмяната му.

Член 43

Използване на еврото

1. Сумите, посочени в националните програми, представени от държавите членки, прогнозите за разходите, отчетите за разходите, исканията за плащане, годишните отчети и разходите, посочени в годишния и в окончателния доклад за изпълнението, се деноминират в евро.

2. Държавите членки, чиято парична единица не е еврото към датата на искането за плащане, преизчисляват в евро размера на разходите, направени в националната парична единица. Тази сума се превръща в евро, като се използва месечният счетоводен обменен курс на Комисията за месеца, през който разходът е бил отразен в сметките на отговорния орган за съответната национална програма. Обменният курс се публикува по електронен път от Комисията всеки месец.

3. В случай че еврото стане парична единица на някоя държава членка, процедурата по превръщане, описана в параграф 2, продължава да се прилага за всички разходи, вписани в сметките от отговорния орган преди датата на влизане в сила на фиксирания обменен курс между националната парична единица и еврото.

РАЗДЕЛ 4

Уравняване на сметките и финансови корекции

Член 44

Искане за плащане на годишното салдо

1. До 15 февруари на годината, следваща финансовата година, всяка държава членка представя на Комисията документите и информацията, изисквани по член 59, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012. Представените документи служат като искане за плащане на годишното салдо. След съобщение от съответната държава членка Комисията може по изключение да продължи крайния срок от 15 февруари най-късно до 1 март. Държавите членки може да публикуват тази информация на подходящо равнище.

2. Комисията може да поиска от държава членка да представи допълнителна информация за целите на годишното уравняване на сметките. Ако държава членка не предостави исканата информация в определения от Комисията срок за нейното предоставяне, Комисията може да вземе решение относно уравняването на сметките въз основа на информацията, с която разполага.

3. Чрез актове за изпълнение Комисията приема образците, съгласно които се изготвят документите, посочени в параграф 1. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 59, параграф 2.

Член 45

Годишно уравняване на сметки

1. До 31 май на годината, следваща финансовата година, Комисията взема решение за уравняване на годишните сметки за всяка национална програма. Решението за уравняване обхваща пълнотата, точността и достоверността на предадените годишни отчети и не засяга евентуалното извършване на последващи финансови корекции.

2. Чрез актове за изпълнение Комисията определя реда и условията за извършване на годишната процедура по уравняване на сметките по отношение на мерките, които трябва да се предприемат във връзка с приемането на решението и неговото прилагане, включително относно обмена на информация между Комисията и държавите членки и сроковете, които трябва да бъдат спазени. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 59, параграф 3.

Член 46

Финансови корекции от държавите членки

Държавите членки извършват необходимите финансови корекции във връзка с отделни и системни нередности, установени в операциите или в оперативните програми. Финансовите корекции представляват отменяне на цялото участие с бюджетни средства на Съюза или на част от него. Държавите членки вземат предвид характера и сериозността на нередностите и финансовата загуба за бюджета на Съюза и прилагат пропорционална корекция. Отменените суми и събраните суми, както и натрупаните по тях лихви, се преразпределят в рамките на съответната национална програма, с изключение на сумите вследствие на нередности, установени от Сметната палата и службите на Комисията, включително OLAF. След приключване на националната програма съответната държава членка възстановява събраните суми в бюджета на Съюза.

Член 47

Уравняване с оглед на съответствието и финансови корекции, извършвани от Комисията

1. Комисията извършва финансови корекции, като отменя цялото участие на Съюза или част от него в дадена национална програма и извършва събиране от съответната държава членка, за да се изключат от финансирането от Съюза всякакви разходи, които са направени в нарушение на приложимото право, включително във връзка със слабости в системите за управление и контрол на държавите членки, установени от Комисията или от Сметната палата.

2. Нарушението на приложимото право води до финансова корекция само във връзка с разходите, които са декларирани пред Комисията, и когато е изпълнено едно от следните условия:

- а) нарушението е повлияло върху избора на проект по линия на националната програма или в случаите, при които поради естеството на нарушението е невъзможно да се определи това въздействие, съществува основателен риск нарушението да е оказало подобно влияние;
- б) нарушението е повлияло на размера на разходите, декларирани за възстановяване от бюджета на Съюза, или в случаите, при които поради естеството на нарушението е невъзможно да се даде количествено изражение на неговите финансови последици, но съществува основателен риск нарушението да е оказало подобно влияние.

3. При вземането на решение относно финансовата корекция по параграф 1 Комисията спазва принципа на пропорционалност, като отчита естеството и сериозността на нарушението на приложимото право и неговите финансови последици за бюджета.

4. Преди приемането на решение за отказване на финансиране констатациите на Комисията и отговорите на съответната държава членка се съобщават писмено, след което двете страни се опитват да се споразумеят за действията, които е необходимо да бъдат предприети.

5. Не може да бъде отказано финансиране за:

- а) разходи, които са направени от отговорния орган повече от 36 месеца преди Комисията да е уведомила писмено държавата членка за констатациите си;
- б) разходи по многогодишни действия в рамките на националните програми, когато окончателното задължение на бенефициера възниква повече от 36 месеца, преди Комисията да е уведомила писмено държавата членка за заключенията си;
- в) разходи за действия по националните програми, различни от посочените в буква б), за които плащането или, според конкретния случай, окончателното плащане от отговорния орган се прави повече от 36 месеца, преди Комисията да е уведомила писмено държавата членка за своите констатации.

6. Чрез актове за изпълнение Комисията определя реда и условията за извършване на уравниването с оглед на съответствието по отношение на мерките, които трябва да се предприемат във връзка с приемането на решението и неговото прилагане, включително обмена на информация между Комисията и държавите членки и сроковете, които трябва да бъдат спазени. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 59, параграф 3.

Член 48

Задължения на държавите членки

Извършването на финансова корекция от Комисията не засяга задължението на държавата членка да продължи събиранията по член 21, буква з) от настоящия регламент и да събере държавната помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС и на член 14 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета ⁽¹⁾.

Член 49

Възстановяване

1. Възстановяването на суми в общия бюджет на Съюза се извършва преди крайната дата, посочена в нареждането за събиране, изготвено в съответствие с член 80 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012. Крайната дата е последният ден от втория месец след издаване на нареждането.

2. Всяко забавяне при извършване на възстановяването поражда лихва за просрочено плащане, която започва да тече на крайната дата, на която то е дължимо, и приключва на датата на действителното плащане. Размерът на тази лихва е един и половина процентни пункта над прилагания от Европейската централна банка лихвен процент спрямо основните й операции по рефинансиране в първия работен ден от месеца, в който попада крайната дата.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 83, 27.3.1999 г., стр. 1).

РАЗДЕЛ 5

Отменяне на бюджетни кредити

Член 50

Принципи

1. Националните програми подлежат на процедура за отменяне на бюджетни кредити, установена въз основа на принципа, че сумите, свързани с поето задължение, които не са обхванати от първоначалното и годишното предварително финансиране, посочено в член 35, и от искане за плащане в съответствие с член 44 до 31 декември на втората година след годината на бюджетното задължение, се отменят. За целите на отмяната Комисията изчислява размера на сумата, като прибавя една шеста от годишното бюджетно задължение, свързано с общия размер на годишния принос за финансовата 2014 г., към всяко от бюджетните задължения за финансовите години от 2015—2020 г.
2. Чрез дерогация от параграф 1 сроковете за отмяна не се прилагат за годишното бюджетно задължение, свързано с общата сума на годишната вноска за 2014 г.
3. Ако първото годишно бюджетно задължение е свързано с общия размер на годишния принос за 2015 г., чрез дерогация от параграф 1 сроковете за отмяна не се прилагат за годишното бюджетно задължение, свързано с общия размер на годишния принос за 2015 г. В такива случаи Комисията изчислява съответната сума съгласно параграф 1, като прибавя една пета от годишното бюджетно задължение, свързано с общия размер на приноса за 2015 г., към бюджетните задължения за всяка година от 2016—2020 г.
4. Задължението, свързано с последната година от периода, се отменя в съответствие с правилата, които се спазват при приключването на програмите.
5. Всяко задължение, което все още е налице на последната дата, на която разходите могат да се смятат за допустими, както е посочено в член 17, параграф 3, и за което отговорният орган не е направил искане за плащане в срок от шест месеца след тази дата, се отменя автоматично.

Член 51

Изключения от принципите за отменяне

1. Засегнатата от отменянето сума се намалява със сумите, които отговорният орган не е бил в състояние да декларира пред Комисията вследствие на:
 - а) действия, спрени поради съдебно производство или административно обжалване със суспензивно действие; или
 - б) непреодолима сила, която сериозно засяга изпълнението на цялата национална програма или на част от нея. Отговорните органи, които твърдят, че е била налице непреодолима сила, трябва да докажат преките последици от непреодолимата сила върху изпълнението на цялата национална програма или на част от нея.

Намаляване може да бъде поискано веднъж, ако спирането или непреодолимата сила са продължили до една година. Ако спирането или непреодолимата сила са продължили повече от една година, намаляването може да бъде поискано няколко пъти в зависимост от времетраенето на непреодолимата сила или броя години между датата на съдебното или административното решение, спиращо осъществяването на действието, и датата на окончателното съдебно или административно решение.

2. Държавата членка изпраща на Комисията до 31 януари информация за посочените в параграф 1 изключения, за деклариране на сумата към края на предходната година.
3. Бюджетните задължения, за които е подадено искане за плащане, но чието плащане е намалено или спряно от Комисията на 31 декември от година $N + 2$, не се вземат предвид при изчисляване на автоматичното отменяне на бюджетни кредити.

Член 52

Процедура

1. Когато е налице риск от прилагане на отмяна по член 50 Комисията информира държавите членки възможно най-скоро.

2. Въз основа на данните, с които разполага на 31 януари, Комисията уведомява отговорния орган за размера на отменената сума, която се определя въз основа на наличната информация.
3. Съответната държава членка разполага с два месеца, за да се съгласи със сумата, която ще бъде отменена, или да представи становището си.
4. Комисията извършва автоматично отменяне на бюджетните кредити не по-късно от девет месеца след изтичането на последния срок, постановен съгласно параграфи 1—3.
5. В случай на автоматично отменяне на бюджетни кредити участието с бюджетни средства на Съюза в съответната национална програма се намалява за съответната година със сумата, която автоматично се отменя. Участието на Съюза в плана за финансиране ще бъде намалено пропорционално освен ако държавата членка не изготви преработен план за финансиране.

РАЗДЕЛ V

ИНФОРМАЦИЯ, КОМУНИКАЦИЯ, НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И ДОКЛАДВАНЕ

Член 53

Информация и публичност

1. Държавите членки и отговорните органи отговарят за:
 - а) уебсайт или уеб портал, който съдържа информация за националните програми в съответната държава членка и предлага достъп до тези програми;
 - б) информирането на потенциалните бенефициери относно възможностите за финансиране по националните програми;
 - в) популяризирането на ролята и постиженията на специфичните регламенти сред гражданите на Съюза чрез информационни и комуникационни дейности, посветени на резултатите и отражението от националните програми.
2. Държавите членки осигуряват прозрачност за изпълнението на националните програми и поддържат списък на действията, подпомагани от всяка национална програма, като този списък е достъпен през уебсайта или уеб портала. Списъкът с действия включва актуализирана информация за крайните бенефициери, наименованията на проектите и размера на отпуснатите им бюджетни средства на Съюза.
3. По правило информацията се оповестява публично, освен когато е ограничена поради поверителното ѝ естество, поспециално от гледна точка на сигурността, обществения ред, наказателни разследвания и защитата на лични данни.
4. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с процедурата, посочена в член 58 за установяване на правила по отношение на мерките за информиране и популяризиране сред широката общественост и мерките за информиране на бенефициерите.
5. Чрез актове за изпълнение Комисията определя техническите характеристики на мерките за информиране и популяризиране. Тези актове за изпълнение се приемат от Комисията в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 59, параграф 3.

Член 54

Доклади за изпълнението

1. До 31 март 2016 г. и до 31 март на всяка следваща година до 2022 г. включително отговорният орган представя на Комисията годишен доклад за изпълнението на всяка национална програма през предходната финансова година и може да публикува тази информация на съответното равнище. Докладът, който ще бъде предаден през 2016 г., ще обхваща финансовите 2014 и 2015 г. Държавата членка представя окончателен доклад за изпълнението на националните програми до 31 декември 2023 г.
2. Годишните доклади за изпълнението съдържат информация за:
 - а) изпълнението на националната програма по отношение на финансовите данни и показателите;
 - б) всякакви важни въпроси, които засягат изпълнението на националната програма.

3. В контекста на междинния преглед, съгласно посоченото в член 15, годишният доклад за изпълнението, който трябва да бъде представен през 2017 г., съдържа и оценява:

- а) посочената в параграф 2 информация;
- б) напредъка в постигането на заложените в националните програми цели, които се преследват чрез участието с бюджетни средства на Съюза;
- в) участието на съответните партньори, посочени в член 12.

4. Годишният доклад за изпълнението, който ще бъде представен през 2020 г., и окончателният доклад за изпълнението съдържат, в допълнение към информацията и оценката, посочени в параграф 2, информация за целите на националната програма и оценка на напредъка в постигането им при отчитане на резултатите от диалога по въпросите на политиката, посочен в член 13, параграф 1.

5. Годишните доклади за изпълнението, посочени в параграфи 1—4, се смятат за приемливи, при условие че съдържат цялата информация, изисквана съгласно тези параграфи. Ако годишният доклад за изпълнението е неприемлив, Комисията уведомява съответната държава членка за това в срок от 15 работни дни от датата на получаването му, като в противен случай той се счита за приемлив.

6. Комисията уведомява съответната държава членка за становището си относно годишния доклад за изпълнението в срок от два месеца от датата на получаването му. Ако Комисията не представи становището си в този срок, докладите се смятат за приети.

7. Комисията може да представи забележки по въпроси, включени в годишният доклад за изпълнението, изготвен от отговорния орган, които засягат изпълнението на националната програма. Когато са направени такива забележки, управляващият орган предоставя необходимата информация във връзка с тях и, когато е целесъобразно, уведомява Комисията за предприетите мерки. Комисията трябва бъде информирана не по-късно от три месеца след представяне на забележките.

8. Чрез актове за изпълнение Комисията приема образците, съгласно които се изготвят годишните и окончателните доклади за изпълнението. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 59, параграф 2.

Член 55

Обща рамка за наблюдение и оценка

1. Комисията извършва редовно наблюдение на изпълнението на настоящия регламент и специалните регламенти, когато това е уместно, в сътрудничество с държавите членки.

2. Изпълнението на специалните регламенти се оценява от Комисията в партньорство с държавите членки в съответствие с член 57.

3. Създава се обща рамка за наблюдение и оценка, за да се определи целесъобразността, ефективността, ефикасността, добавената стойност и устойчивостта на действията и опростяването и намаляването на административната тежест предвид целите на настоящия регламент и специалните регламенти и изпълнението на настоящия регламент и специалните регламенти като инструменти, допринасящи за развитието на пространството на свобода, сигурност и правосъдие.

4. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 58, във връзка с доусъвършенстването на общата рамка за наблюдение и оценка.

5. Държавите членки предоставят на Комисията информацията, необходима за наблюдението и оценката на настоящия регламент и специалните регламенти.

6. Освен това Комисията взема предвид взаимното допълване между действията, изпълнявани съгласно специалните регламенти, и действията по други политики, инструменти и инициативи на Съюза.

7. Комисията обръща специално внимание на наблюдението и оценката на действията и програмите, свързани с трети държави, в съответствие с член 8.

Член 56

Оценка на националните програми от държавите членки

1. Държавите членки извършват оценките, посочени в член 57, параграф 1. Оценката, която ще се извърши през 2017 г., допринася за подобряване на структурата и изпълнението на националните програми в съответствие с общата рамка за наблюдение и оценка.

2. Държавите членки осигуряват въвеждането на процедури за изготвяне и събиране на данните, необходими за извършване на оценките, посочени в параграф 1, включително данни, свързани с показателите в общата рамка за наблюдение и оценка.

3. Оценките, посочени в член 57, параграф 1, се извършват от експерти, които са функционално независими от отговорните органи, одитните органи и упълномощените органи. Тези експерти могат да бъдат свързани с независима публична институция, отговаряща за наблюдението, оценяването и одита на администрацията. Комисията дава насоки относно начина на извършване на оценките.

4. Оценките по член 57, параграф 1, се оповестяват публично в тяхната цялост, освен когато информацията е ограничена поради поверителното ѝ естество, което се отнася по-специално до сигурността, обществения ред, наказателни разследвания и защитата на лични данни.

Член 57

Доклади за оценка от държавите членки и Комисията

1. В съответствие с общата рамка за наблюдение и оценка държавите членки представят на Комисията:

а) доклад за междинна оценка на изпълнението на действията и на напредъка към постигане на целите по националните програми до 31 декември 2017 г.;

б) доклад за последваща оценка относно отражението на действията по националните програми до 31 декември 2023 г.

2. Въз основа на посочените в параграф 1 доклади Комисията представя на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите:

а) доклад за междинна оценка на изпълнението на настоящия регламент и на специалните регламенти на равнище Съюз до 30 юни 2018 г. Този доклад за междинна оценка включва оценка на междинния преглед, извършен в съответствие с настоящия регламент и специалните регламенти;

б) доклад за последваща оценка относно отражението на настоящия регламент и специалните регламенти след приключването на националните програми до 30 юни 2024 г.

3. Последващата оценка на Комисията обхваща още въздействието на специалните регламенти върху развитието на пространството на свобода, сигурност и правосъдие по отношение на приноса им за постигането на следните цели:

а) изграждането на обща култура на сигурност на границите, сътрудничество в областта на правоприлагането и управление на кризи;

б) ефективното управление на миграционните потоци към Съюза;

в) разработването на общата европейска система за убежище;

- г) справедливото и равно третиране на гражданите на трети държави;
- д) солидарност и сътрудничество между държавите-членки за решаване на проблеми, свързани с миграцията и вътрешната сигурност;
- е) общ подход на Съюза в областта на миграцията и сигурността по отношение на трети държави.

4. Всички доклади за оценка съгласно настоящия член се публикуват в тяхната цялост, освен когато информацията е ограничена поради поверителното ѝ естество, по-специално от гледна точка на сигурността, общественения ред, наказателните разследвания и защитата на лични данни.

ГЛАВА VI

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 58

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 5, параграф 5, член 26, параграф 4, член 29, параграф 1, член 53, параграф 4 и член 55, параграф 4, се предоставя на Комисията за срок от седем години, считано от 21 май 2014 г. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на седемгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава с мълчаливо съгласие за срок от три години, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на седемгодишния срок.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 5, параграф 5, член 26, параграф 4, член 29, параграф 1, член 53, параграф 4 и член 55, параграф 4, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. То поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението дата. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и Съвета.
5. Делегиран акт, приет съгласно член 5, параграф 5, член 26, параграф 4, член 29, параграф 1, член 53, параграф 4 и член 55, параграф 4, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 59

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитета за фондове „Убежище, миграция и интеграция“ и „Вътрешна сигурност“. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Когато комитетът не даде становище, Комисията не приема проекта за акт за изпълнение, с изключение на член 14, параграф 4, член 24, параграф 5, член 45, параграф 2, член 47, параграф 6 и член 53, параграф 5 от настоящия регламент.

Член 60

Преглед

Въз основа на предложение на Комисията Европейският парламент и Съветът преразглеждат настоящия регламент до 30 юни 2020 г.

Член 61

Влизане в сила и приложение

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от 1 януари 2014 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Страсбург на 16 април 2014 година.

За Европейския парламент

Председател

M. SCHULZ

За Съвета

Председател

D. KOURKOULAS
